

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Rize'de 14-7-2021 tarihinde meydana gelen sel ve heyelanda 6 vatandaşımız yaşamını yitirmiştir. Karadeniz Bölgesi'nde her yıl sıklıkla yaşanan sağanak yağışlar sonucunda sel ve heyelanlar meydana gelmekte ve can kayıpları yaşanmaktadır. 2002 yılında Rize'de, 2005 yılında Rize ve Trabzon'da, 2009 yılında Artvin'de, 2010 yılında Rize'de, 2012 yılında Samsun'da, 2015 yılında Artvin'de, 2018 yılında Ordu'da, 2019 yılında Trabzon'da, 2020'de Rize, Giresun, Artvin ve Trabzon'da şiddetli yağışın ardından sel ve heyelanlar meydana gelmiştir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 1929 yılından 2021 yılına kadar geçen 92 yıllık sürede meydana gelen sel, heyelan ve taşkın olaylarında 700'e yakın vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Bölgede en fazla sel ve taşkın olayı Rize'de yaşanmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nde küresel iklim krizinin etkilerinin yaşanmasına karşın felaketleri sadece doğal afet olarak tanımlamak mümkün değildir. 8 Ağustos 2018 tarihinde Ordu'da meydana gelen sel felaketi sonrasında TMMOB; *'Yıllardır bölgede yaşanan sel olaylarıyla ilgili yaptığımız inceleme ve değerlendirmelerde, üç ortak noktanın öne çıktığını gözlemliyoruz: İlki dere yataklarındaki yapılaşma, ikincisi Karadeniz Sahil Yolu'nun oluşturduğu setin derelerin Karadeniz'e ulaşmasına engel olması, üçüncüsü de HES'ler nedeniyle derelerin akış rejiminin bozulmasıdır. Bu üç temel sorun çözüme kavuşturulmadan, bölge halkının can ve mal güvenliğinin sağlanması mümkün değildir'* açıklamasını yapmıştır.

Sıklıkla yaşanan sel felaketlerine karşın hükümet çözüm üretmek yerine, tehlikeyi büyütecek uygulamalarına devam etmektedir. İmar affı ile dere yataklarına inşa edilmiş yapılara ruhsat verilmekte, ranta dayalı HES ve madencilik faaliyetleri, çarpık yapılaşma her geçen gün kontrolsüz bir şekilde artmaktadır. Karadeniz Sahil Yolu ve dolgu alanlarla bölge sellere karşı savunmasız hale getirilmiştir.

Karadeniz Bölgesinde yaşanan sel felaketlerini önlemek için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 12 Temmuz 2019 tarihinde, Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı'nı yayınlamıştır. Planda; mekânsal strateji planının ve bütün ölçeklerdeki mekânsal planların, iklim değişikliği parametreleri dikkate alınarak hazırlanacağı, Trabzon, Rize, Ordu, Giresun, Artvin ve Samsun illeri öncelikli olmak üzere dere yataklarında yer alan binaların tespit edileceği ve uygun alanlar için kamulaştırma ve taşıma süreci planlanacağı, yüksek heyelan riski bulunan bölgelerde yer alan binaların tespit edilerek, uygun alanlara taşınacağı, bu bölgelerde inşaat faaliyetlerine izin verilmeyeceği, dere yataklarının doğal yapısının bozulmaması için bölgede faaliyet gösteren tesislerde denetimlerin sıklaştırılacağı, atıkların dere yataklarında ilave yük oluşturmaması için bölgede atık yönetimi ve sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılacağı ve Devlet olarak, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini en aza indirmek için tüm kurum ve kuruluşlarla etkin çalışma yapılacağı bildirilmektedir. Anayasal hak olan yaşam hakkını, çevreyi, doğayı, tarım alanlarını, su varlıklarını korumak Devletin başlıca görevi olmasına karşın, bu konularda hiçbir somut adım atılmamış ve açıklanan hiçbir eylem planı uygulamaya geçmemiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Rize'de yaşanan sel felaketinin ardından ne gibi önlemler alınmıştır? Halkın yaşadığı mağduriyetler nasıl giderilecektir?
- 2- Sel felaketine neden olan etkenler tespit edilmiş midir? Her sel felaketi sonrasında ilgili Bakanlar, bölgede sadece inceleme mi yapmaktadır? Sel felaketleri sonrasında somut adımlar neden atılmamaktadır?
- 3- Sel felaketinde can ve mal kaybı yaşandığı için, bu felaketleri önleyici tedbirler almayan yetkililer hakkında işlem yapılacak mıdır?
- 4- 2019 yılında açıklanan Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı uygulamaya konulmuş mudur? Bu plan dâhilinde Karadeniz Bölgesinde ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Uygulamaya konulmadı ise gerekçesi nedir?
- 5- Karadeniz Bölgesinde, HES'lerin, madenlerin, yapılaşma alanlarının, sanayi tesislerinin, iklim değişikliği, çevre, tarım, su varlıkları ve yaşam alanları üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenmesi için çalışmanız var mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlıklar ve kurumlar ile işbirliğiniz var mıdır?
- 6- Sel felaketleri ve can kayıpları yaşanmaması için; orman alanlarının, tarım alanlarının imara açılması, dere yataklarının değiştirilmesi, dolgu alanları yaratılması gibi insan yaşamını hiçe sayan ranta dayalı politikalardan vazgeçilmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?

7- Karadeniz bölgesinde yeni HES projesi izni verilmemesi konusunda çalışmalarınız var mıdır? Bu konuda ilgili Bakanlık ile işbirliği yapacak mısınız?

8- Son beş yılda Rize’de kaç bina imar affından yararlanmıştır? Kaç bina imara aykırı olduğu için yıkılmıştır? Kentsel dönüşüm programında olan kaç alan vardır? Eylem planının açıklandığı 12 Temmuz 2019 tarihinden bu yana kaç yeni inşaat projesine izin verilmiştir?

9- Bakanlığınız, Karadeniz Bölgesi’nde yıllardır yaşanan sel felaketlerinin nedenleri ve çözümleri ortada iken, bu konuda hiçbir somut adım atmamış; can ve mal kaybının yaşanmasına göz yummuştur. Siyasi sorumluluk alarak istifa etmeyi düşünmüyor musunuz?